

Europeiskt område för sjötransporter utan hinder samt direktiv om rapporteringsformaliteter för fartyg

Näringsdepartementet

2009-03-03

Dokumentbeteckning

KOM (2009) 10 slutlig

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén - Meddelande och handlingsplan för att inrätta ett europeiskt område för sjötransporter utan hinder

KOM (2009) 11 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om rapporteringsformaliteter för fartyg som ankommer till och/eller avgår från hamnar i gemenskapens medlemsstater och om upphävande av direktiv 2002/6/EG

Sammanfattning

Meddelandet och tillhörande direktiv syftar till att etablera ett europeiskt sjötransportområde utan hinder och därigenom en ökad effektivitet och konkurrenskraft för sjöfarten inom EU. Detta ska åstadkommas genom att eliminera och minska de administrativa hindren på EU-nivå och inom medlemsstaterna. Detta i syfte att utvidga EU:s inre marknad för handel inom EU till att omfatta även sjötransporter. Regeringen stödjer inriktningen i kommissionens meddelande och anser att det är angeläget att utvidga EU:s inre marknad till att även omfatta sjötransporter genom att eliminera och förenkla administrativa hinder för dessa. Regeringen stödjer vidare ambitionen att åstadkomma en regelförenkling vad avser de dokumentationskrav som finns för sjöfarten.

1.1 Ärendets bakgrund

Meddelandet och därtill hörande direktiv utgör en del i kommissionens arbete med att skapa förutsättningar för mer effektiva transporter inom unionen och lanserades ursprungligen i samband med logistikplanen i oktober 2007 och har även tagits upp i aktionsplanen kopplad till EU:s havspolitik samt halvtidsuppföljning av EU:s transportpolitik (vitboken). Meddelandet presenterades den 27 januari 2009.

1.2 Förslagets innehåll

Meddelandet

Bakgrunden till meddelandet är att den invecklade och kostsamma administrationen för sjötransporter av varor inom EU leder till att sjötransporter framstår som ett mindre attraktivt val jämfört med andra transportsätt. Administrationen består bland annat av tull- och transportbestämmelser, veterinär- och växtskyddsbestämmelser och formaliteter i samband med att fartyg ankommer till eller avgår från hamnar. Motsvarande transporter till lands omfattas inte av samma komplicerade administrativa regler.

För att öka sjötransporternas attraktivitet, effektivitet och konkurrenskraft samt förbättra miljöskyddsinstanserna har kommissionen i meddelandet beskrivit dels ett antal åtgärder som ska vidtas på EU-nivå direkt respektive på medellång sikt, dels rekommendationer till medlemsstaterna om att vidta åtgärder.

Åtgärder på EU-nivå för att nå syftet med meddelandet

- Varor som transporteras mellan hamnar inom gemenskapen ska ges tullstatus som gemenskapsvaror och ska därför inte krävas dokumenterade bevis om gemenskapsstatus, vilket är fallet idag. Detta ska genom en ändring i den till tullkodexen tillhörande kommissionsförordningen.
- Genom framtagande av särskilda riktlinjer främja effektivare och snabbare administrativt förfarande för animaliska produkter och växtprodukter. Det finns för närvarande överlappningar vid kontroller av produkterna som orsakar förseningar och kostnader.
- De krav som finns avseende dokumentation (internationell och EU dokumentation) och de fysiska kontrollerna av fartyg och varor som går mellan hamnar inom gemenskapens område ska förenklas.

- Ett integrerat övervakningssystem som övervakar fartygs rörelser till havs förbättrar övervakningen av sjötrafiken ska införas. Detta ökar i sin tur förutsättningarna för den europeiska trafiken genom införandet av olika e-lösningar som i sin tur underlättar hanteringen av gods och anmälningar.
- Rapporteringsformaliteter för fartyg som ankommer till och/eller avgår från hamnar i gemenskapens medlemsstater ska underlättas. Senast 2013 ska ett elektroniskt datasystem för utbyte av uppgifter införas.
- En enda administrativ kontaktpunkt där transportörerna kan lämna in sina uppgifter och därigenom uppfylla alla bestämmelser som rör import och export bör införas.
- Förenklingar av bestämmelser rörande sjötransport av farligt gods bör införas.

Rekommendationer till medlemsstaterna

- Medlemsstaterna bör uppmuntra hamnmyndigheterna eller motsvarande att gemensamt planera sina kontroller för att minska de negativa effekterna för närsjöfarten utan att göra avkall på kvaliteten.
- Medlemsstaterna uppmanas att överväga att använda ett överenskommet språk eller engelska som ett andra språk för alla sjöfartsdokument och alla förfaranden som rör sjöfarten.
- Medlemsstaterna uppmanas att skapa ett regelverk som förenklar utfärdandet av intyg om lotsdispens.
- Hamnområden bör reserveras för närsjöfart med containertrafik eller roro-trafik.

Förslaget till direktiv

Syftet med direktivförslaget är att genomföra den del som avser kraven på dubbel dokumentation och ska således bidra till att det inrättas ett område för sjötransport utan hinder genom förenkling för fartyg och varor som går mellan hamnar inom gemenskapens område. Förslaget ska ersätta direktiv 2002/6/EG om rapporteringsformaliteter för fartyg som ankommer till och/eller avgår från hamnar i gemenskapens medlemsstater¹.

Bakgrunden till förslaget är bl.a. att det, sedan direktiv 2002/6/EG trädde ikraft, har skett en revidering och utveckling både av gemenskapsrätten och av IMO:s FAL-konvention. I och med att merparten av den information som efterfrågas i direktiv 2002/6/EG redan samlas in med stöd av annan

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/6/EG av den 18 februari 2002 om rapporteringsformaliteter för fartyg som ankommer till och/eller avgår från hamnar i gemenskapens medlemsstater (EGT L 67, 9.3.2002, s. 31).

lagstiftning inom gemenskapen och därigenom finns tillgänglig finns det skäl att minska administrationen i samband med sjötransporter. Möjligheter att utbyta uppgifter elektroniskt är endast på plats i ett fåtal av medlemsstaterna och bör därför utvecklas. Förslaget innehåller bestämmelser om tidsfrister för när de uppgifter som krävs enligt rapporteringsformaliteter ska vara den behöriga myndigheten i hamnstaten till del, samt anvisningar om formulär. Vidare finns regler om när uppgifter lämnade på FAL-formulär ska accepteras även om uppgiften krävs enligt gemenskapsrätten. Den behöriga myndighet som utsetts av medlemsstaterna ska se till att uppgifter som erhålls enligt detta direktiv finns tillgängliga i det nationella SafeSeaNet-systemet och tillhandahålls andra medlemsstater via SafeSeaNet. Senast år 2013 ska medlemsstaterna se till att uppgifter som är nödvändiga för att uppfylla administrativa formaliteter ska kunna överföras elektroniskt. Systemen ska vara inbördes driftskompatibla, tillgängliga och förenliga med SafeSeaNet-systemet och med Europaparlamentets och rådets beslut om en papperslös miljö för tullen och handeln² för att garantera att inga uppgifter registreras mer än en gång. Fartyg som går mellan hamnar inom gemenskapens tullområde undantas från kravet på att lämna in FAL-formulär för varor när dessa fartyg inte kommer från en hamn utanför detta territorium eller en frizon av kontrolltyp 1 enligt tullagstiftningen och inte anlöper eller går till sådana hamnar.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet är har ingen omedelbar effekt på några svenska bestämmelser, men berör lagstiftningsåtgärder på nationell nivå som medlemsstaterna kan, men inte är skyldiga, att genomföra. De svenska regler som berörs av dessa delar av meddelandet är främst bestämmelser om lotsning i fartygssäkerhetslagen (2003:364) och förordningen (1982:569) om lotsning m.m.

Ett direktiv måste genomföras i nationella bestämmelser. Svenska regler som kan komma att beröras är Tullverkets föreskrifter och allmänna råd (TSF 2000:20) och Tullagen (2000:1281).

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

I och med att meddelandet inte innehåller några konkreta åtgärder bedöms det inte ha någon direkt påverkan på den svenska statsbudgeten.

² Europaparlamentets och rådets beslut nr 70/2008/EG av den 15 januari 2008 om en papperslös miljö för tullen och handeln (EUT L 23, 26.1.2009, s. 21).

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen stödjer inriktningen i kommissionens meddelande och anser att det är angeläget att utvidga EU:s inre marknad för handel inom EU till att även omfatta sjötransporter genom att eliminera och förenkla administrativa hinder för dessa transporter. Att skapa samma förutsättningar för sjötransporter som för landtransporter är en åtgärd som bidrar till att utjämna konkurrensen mellan transportslagen och till att effektivisera godsflödet. Förslaget kan också få positiva miljöeffekter i och med att det kan bidra till att fler transporter går till sjöss. Från svensk sida är det vidare angeläget att förslaget inte har negativ påverkan på sjösäkerheten eller möjligheterna att genomföra tullkontroll på gods från tredjeland.

Vad gäller direktivet är det positivt att åstadkomma en regelförenkling vad avser de dokumentationskrav som finns för sjöfarten.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna är positiva till att underlätta för den inom europeiska sjöfarten. Flera medlemsstater anser dock att detta inte får innebära att sjösäkerheten eftersätts eller att möjligheterna att genomföra tullkontroll på gods som ankommer EU från tredjeland försämrats.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats. Däremot kommer en hearing om meddelandet äga rum på Näringsdepartementet.

Direktivförslaget kommer att remitteras så snart en svensk översättning finns tillgänglig.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Meddelandet innehåller inga förslag till rättsakter och har därför ingen rättslig grund. Den rättsliga grunden för direktivet är artikel 80.2 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

-

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Den första behandlingen av meddelandet pågår i transportrådsarbetsgruppen i syfte att anta slutsatser om meddelandet i samband med TTE-rådet i mars 2009.

I fråga om direktivet förväntas en behandling av förslaget inledas under våren 2009.

4.2 Fackuttryck/termer

-